

Аналітичний огляд якісного стану масивів поверхневих вод суббасейну річки Прип'ять та середнього Дніпра у межах Житомирської області за грудень 2023 року

Об'єкти, створи і періодичність відбору проб в суббасейні Прип'яті та середнього Дніпра у межах Житомирської області на 2023 рік визначені «Програмою державного моніторингу вод (в частині діагностичного та операційного моніторингу поверхневих вод)» (далі-Програма), затвердженою наказом Міндовкілля від 17.01.2023 № 27 та «Порядком здійснення державного моніторингу вод», затвердженого наказом Держводагентства України від 25.01.2023 № 18.

Моніторинг масивів поверхневих вод в суббасейні Прип'яті проводиться **на 40 пунктах спостережень**, із них:

11- операційний моніторинг, у т.ч. 4 - поверхневі водозабори, які є джерелами питного водопостачання та 7 - транскордонні водотоки;

27 - діагностичний моніторинг;

2- дослідницький моніторинг.

Суббасейн Прип'яті

Загалом у грудні відібрано 36 проб при плані - 40 (90 %), із них: 4- питні водозабори та 6- транскордонні водотоки, виконано 200 вимірювань фізико-хімічних показників якості і властивостей поверхневих вод, при плані 220.

Не здійснює відбір 4-х проб МОЗМ дніпровських водосховищ у зв'язку з небезпекою мінування території у період минулих бойових дій на пунктах моніторингу:

- р. Прип'ять, 60 км, кордон з Білоруссю, с. Довляди;

- р. Прип'ять, м. Прип'ять;

- р. Прип'ять, м. Чорнобиль;

- р. Уж, перед впадінням в р. Прип'ять, вплив дифузних джерел забруднення.

В цілому значення більшості показників якості масивів поверхневих вод в суббасейні Прип'яті на питних водозаборах та транскордонних водотоках знаходиться значно нижче ГДК для водойм госпитного та рибогосподарського водокористування.

Аналіз стану МПВ за фізико-хімічними показниками:

Транскордонні ділянки водотоків:

ОРГАНІЧНІ ПОКАЗНИКИ

●БСК₅ (норма - 3,0 мгО₂/дм³)

мінімальне значення – 1,51 мгО₂/дм³ р. Горинь, с. Висоцьк;

максимальне значення – 3,21 мгО₂/дм³ р. Уборть, с. Рудня Городищенська.

●ХСК (норма - 50 мг О/дм³)

мінімальне значення – 22,73 мгО/дм³ р. Горинь, с. Висоцьк;

максимальне значення – 36,58 мгО/дм³ р. Уборть, с. Рудня Хочинська

БІОГЕННІ ПОКАЗНИКИ

● амоній іони (норма – 0,5 мг/дм³) – в межах від 0,320 мг/дм³ р. Уборть, с. Рудня Хочинська до зафіксовано **перевищення**

- 0,985 мг/дм³ р. Ствига, с. Познань;

- 0,910 мг/дм³ р. Льва, с. Переброди;

- 0,710 мг/дм³ р. Горинь, с. Висоцьк;

- 0,688 мг/дм³ р. Стир, с. Зарічне;

- 0,670 мг/дм³ р. Прип'ять, с. Сенчиці.

● фосфат-іони (норма – 2,15 мг/дм³) – в межах від 0,023 р. Льва, с. Переброди до 0,128 мг/дм³ р. Стир, с. Зарічне;

● нітрат-іони (норма – 40 мг/дм³) – в межах від 1,90 р. Уборть, с. Рудня Хочинська до 3,0 мг/дм³ р. Прип'ять, с. Сенчиці;

- нітрит-іони (норма – 0,08 мг/дм³) – в межах від 0,027 р. Прип'ять, с. Сенчиці до 0,054 мг/дм³ р. Уборть, с. Рудня Городищенська;
- сухий залишок (норма – 1000 мг/дм³) – в межах від 205 р. Уборть, с. Рудня Хочинська до 231 мг/дм³ р. Горинь, с. Висоцьк.

НЕБЕЗПЕЧНІ РЕЧОВИНИ:

- залізо загальне (норма - 0,1 мг/дм³) зафіксовано **перевищення**:

- 0,792 мг/дм³ р. Уборть, с. Рудня Хочинська;
- 0,197 мг/дм³ р. Прип'ять, с. Сенчиці;
- 0,183 мг/дм³ р. Стир, с. Зарічне;
- 0,156 мг/дм³ р. Горинь, с. Висоцьк;
- 0,149 мг/дм³ р. Льва, с. Переброди;
- 0,137 мг/дм³ р. Ствига, с. Познань.

- марганець (норма - 0,01 мг/дм³) – зафіксовано **перевищення**

- 0,105 мг/дм³ р. Уборть, с. Рудня Хочинська.

Питні водозабори:

ОРГАНІЧНЕ ЗАБРУДНЕННЯ:

- ХСК (норма - 50,0 мгО/дм³)

мінімальне значення – 17,72 мгО/дм³ р. Случ, Чернелівське вдсх., питний в/з м. Хмельницький;

максимальне значення – 39,17 мгО/дм³ р. Случ, питний в/з м. Звягель

- БСК₅ (норма - 3,0 мгО₂/дм³)

мінімальне значення – 1,40 мгО₂/дм³ р. Случ, Чернелівське вдсх., питний в/з м. Хмельницький

максимальне значення – 3,52 мгО₂/дм³ р. Случ, питний в/з м. Звягель

БІОГЕННЕ ЗАБРУДНЕННЯ

- амоній іони (норма – 1,28 мг/дм³) – в межах від 0,13 р. Уж, питний в/з м. Коростень до 1,520 мг/дм³ р. Случ, Чернелівське вдсх., питний в/з м. Хмельницький;

- фосфат-іони (норма – 3,5 мг/дм³) – в межах від 0,008 р. Случ, Чернелівське вдсх., питний в/з м. Хмельницький до 0,110 мг/дм³ р. Уж, питний в/з м. Коростень;

- нітрат-іони (норма – 45 мг/дм³) – в межах від 1,24 р. Случ, питний в/з м. Звягель до 3,80 мг/дм³ р. Уж, питний в/з м. Коростень;

- нітрит-іони (норма – 3,3 мг/дм³) – в межах від 0,027 р. Случ, питний в/з м. Звягель до 0,042 мг/дм³ р. Уж, питний в/з м. Коростень;

- сухий залишок (норма – 1000 мг/дм³) - в межах від 241 р. Уж, питний в/з м. Коростень до 447 мг/дм³ р. Случ, Чернелівське вдсх., питний в/з м. Хмельницький

НЕБЕЗПЕЧНІ РЕЧОВИНИ

- залізо загальне (норма - 0,1 мг/дм³) в межах від 0,01 мг/дм³ р. Случ, Чернелівське вдсх., питний в/з м. Хмельницький до зафіксовано перевищення

- 0,552 мг/дм³ р. Уж, питний в/з м. Коростень;

- 0,336 мг/дм³ р. Случ, питний в/з м. Звягель.

Зафіксовано перевищення вмісту показників:

- марганець (норма - 0,01 мг/дм³):

- 0,084 мг/дм³ р. Случ, питний в/з м. Звягель;

- 0,056 мг/дм³ р. Уж, питний в/з м. Коростень.

Для проведення досліджень на вміст специфічних та пріоритетних токсичних, здатних до накопичення стійких забруднюючих речовин у суббасейні Прип'яті відібрано 34 проби та доставлено до лабораторії моніторингу вод Північного регіону, м. Вишгород.

Крім того, в рамках дослідницького моніторингу відібрано 2 проби та доставлено до лабораторії моніторингу вод Західного регіону.

Вміст розчиненого у поверхневих водах суббасейну Прип'яті кисню становив 2,69-12,72 мгО₂/дм³, при нормі не менше 4,0 мгО₂/дм³. Мінімальне значення фіксувалось у р. Случ, 406 км, с. Чернелівське вдсх., питний в/з м. Хмельницький.

Суббасейн середнього Дніпра у межах Житомирської області

В рамках Програми БУВР Прип'яті в суббасейні середнього Дніпра здійснює моніторинг масивів поверхневих вод на 10 пунктах спостережень, із них 5-поверхневі водозабори, які є джерелами питного водопостачання.

Для проведення досліджень на вміст специфічних та пріоритетних токсичних, здатних до накопичення стійких забруднюючих речовин відібрано 10 проб, 100% плану та відправлено до лабораторії моніторингу вод Північного регіону м. Вишгород.

Аналіз стану МПВ за фізико-хімічними показниками:

Органічне забруднення:

- ХСК (норма - 50,0 мгО/дм³)

мінімальне значення – 29,46 мгО/дм³ р. Ірша, Малинське вдсх., питний в/з м. Малин;

максимальне значення – 41,60 мгО/дм³ р. Гнилоп'ять, питний в/з м. Бердичів.

- БСК₅ (норма - 3,0 мгО₂/дм³)

мінімальне значення – 2,88 мгО₂/дм³ р. Ірша, Малинське вдсх., питний в/з м. Малин та р. Тетерів, питний в/з м. Житомир;

максимальне значення – 4,08 мгО₂/дм³ (р. Гнилоп'ять, питний в/з м. Бердичів) та 3,12 мг/дм³ р. Возня, с. Рудня Городищенська.

Біогенне забруднення:

- амоній іони (норма – 1,28 мг/дм³) – в межах від 0,18 мг/дм³ р. Гнилоп'ять, питний в/з м. Бердичів до 0,26 мг/дм³ р. Ірша, Іршанське вдсх., питний в/з смт. Нова Борова та р. Возня, с. Рудня Городищенська;

- фосфат-іони (норма – 3,5 мг/дм³) – в межах від 0,035 мг/дм³ р. Тетерів, питний в/з м. Житомир, р. Ірша, Іршанське вдсх., питний в/з смт. Нова Борова, р. Возня, с. Рудня Городищенська до 0,238 мг/дм³ р. Гнилоп'ять, питний в/з м. Бердичів;

- нітрат-іони (норма – 45 мг/дм³) – в межах від 1,43 мг/дм³ р. Ірша, Іршанське вдсх., питний в/з смт. Нова Борова до 6,08 мг/дм³ р. Гнилоп'ять, питний в/з м. Бердичів;

- нітрит-іони (норма – 3,3 мг/дм³) – в межах від 0,014 мг/дм³ р. Возня, с. Рудня Городищенська до 0,070 мг/дм³ р. Гнилоп'ять, питний в/з м. Бердичів;

- сухий залишок (норма – 1000 мг/дм³) - в межах від 269 мг/дм³ р. Тетерів, питний в/з м. Житомир до 365 мг/дм³ р. Ірша, Малинське вдсх., питний в/з м. Малин

Небезпечні речовини:

- залізо загальне (норма - 0,1 мг/дм³) зафіксовано перевищення:

- 0,605 мг/дм³ р. Возня, с. Рудня Городищенська;

- 0,408 мг/дм³ р. Ірша, Іршанське вдсх., питний в/з смт. Нова Борова;

- 0,384 мг/дм³ р. Ірша, Малинське вдсх., питний в/з м. Малин;

- 0,360 мг/дм³ р. Тетерів, питний в/з м. Житомир;

- 0,288 мг/дм³ р. Гнилоп'ять, питний в/з м. Бердичів

- марганець (норма - 0,01 мг/дм³) зафіксовано перевищення:

- 0,105 мг/дм³ р. Возня, с. Рудня Городищенська;

- 0,098 мг/дм³ р. Ірша, Малинське вдсх., питний в/з м. Малин;

- 0,091 мг/дм³ р. Тетерів, питний в/з м. Житомир;

- 0,084 мг/дм³ р. Гнилоп'ять, питний в/з м. Бердичів;

- 0,056 мг/дм³ р. Ірша, Іршанське вдсх., питний в/з смт. Нова Борова.

Вміст розчиненого у поверхневих водах суббасейну середнього Дніпра кисню становив 12,56-13,68 мгО₂/дм³, при нормі не менше 4,0 мгО₂/дм³.

Пріоритетні речовини:

Суббасейн Прип'яті

За грудень від МОЗМ дніпровських водосховищ надійшли протоколи вимірювань вмісту забруднюючих пріоритетних речовин по 34 пунктах моніторингу. Перевищення максимальних значень Екологічного Нормативу Якості (ЕНЯ_{max}) зафіксовано за вмістом нікелю та його сполуках лише по 1-му пункту моніторингу в 2,2 раза (74,538 мкг/дм³) р. Стохід, 142 км, с. Малинівка.

Крім цього, виявлена присутність в межах екологічних нормативів якості: пестицидів (цибутрин, октилфеноли (4-(1,1,3,3-тетраметил-бутил))-фенол), поліароматичних вуглеводнів (флуорантен), летких органічних сполук (трихлоретилен) та важких металів (кадмій, свинець та нікель).

Суббасейн Середнього Дніпра

За грудень місяць надійшли протоколи вимірювань вмісту пріоритетних речовин від лабораторії Північного регіону по 10-и пунктах моніторингу. Зафіксовано перевищення максимальних значень Екологічного Нормативу Якості (ЕНЯ_{max}):

- за вмістом **нікелю і його сполук** (норма-34 мкг/дм³):
  - 197,1 мкг/дм³ р. Ів'янка, с. Харитонівка
  - 36,3 мкг/дм³ р. Возня, с. Рудня Городищенська
- за вмістом **свинцю і його сполук** (норма-14 мкг/дм³):
  - 29,7 мкг/дм³ р. Ів'янка, с. Харитонівка

Виявлено вміст показників в межах екологічних нормативів якості:

- пестициди – октилфеноли (4-(1,1,3,3-тетраметил-бутил)-фенол;
- поліароматичні вуглеводні – флуорантен;
- важких металів – нікель, свинець та хром загальний.